

Nota briològica

Orthotrichum acuminatum Philib., una novetat als Països Catalans

Creu Casas

Botànica, Facultat de Ciències. Universitat Autònoma de Barcelona. 08193 Bellaterra

Segons Mateo *et al.* (1990), Lara *et al.* (1992) i López *et al.* (1992) *Orthotrichum acuminatum* Philib. sembla relativament abundant en els boscos humits mediterranis i submediterranis de les muntanyes del Sistema Central i del sud de la Península Ibèrica. Pel contrari, no en posseïem cap referència del nord i de l'est fins que després d'estudiar una nova recol·lecció d'epífits sobre troncs de *Quercus ilex* en un alzinar del Brull, al vessant occidental del Montseny, n'hem identificat una petita mostra fèrtil, la qual correspon a *O. acuminatum*. Aquest alzinar força freqüentat, està format per alzines velles amb troncs de més de 30 cm de diàmetre, amb poc estrat arbustiu la qual cosa permet prou lluminositat perquè s'hi desenvolpi un substrat muscinal regular. Alhora hi eren abundants *Frullania dilatata* (L.) Dum., *Radula complanata* (L.) Dum., *Orthotrichum affine* Brid., *Orthotrichum byellii* Hook. & Tayl., *Orthotrichum obtusifolium* Brid., *Tortula papillosa* Wils., *Zygodon rupestris* Schimp. ex Lor. i *Hypnum cupressiforme* Hedw.

Amb aquesta recol·lecció podíem sospitar que aquest tàxon tenia més distribució a la península de la coneguda fins ara i àdhuc que fos confosa amb *Orthotrichum striatum* Hedw. per la seva semblança aparent. Per aquest motiu revisarem tots els exemplars d'*Orthotrichum striatum* de l'herbari BCB i també intentarem identificar totes aquelles mostres d'*Orthotrichum* recol·lectades en diferents indrets i encara indeterminades. D'aquest estudi n'hem obtingut tres noves localitats força disperses que ens acrediten la seva existència al nord-est de la península i a Mallorca. En cada cas se n'ha recol·lectat una petita quantitat, fèrtil, sobre *Quercus ilex* i sobre *Quercus faginea* a nivells altitudinals que oscil·len entre els 800 i els 1200 m en boscos humits o sotmesos a boires freqüents com a Sant Jeroni de Montserrat. Les altituds de les nostres localitats i les condicions ambientals sembla que es corresponen amb les indicades pels diferents autors en referència a la Península Ibèrica. Igualment, estem d'acord amb la corologia expressada per Düll (1985), qui la considera una espècie de distribució submediterrània-montana.

Les noves localitats són les següents (Figura 1)

Osona, Montseny, el Brull; sobre *Quercus ilex*, alt 800 m 31TDG42. leg. C. Casas, 2-1-1994, BCB 33044.

El Bages, Montserrat, Sant Jeroni; sobre *Quercus ilex*, alt 1200 m 31TDG00. leg. C. Casas 23-4-1969, BCB 33043.

El Baix Maestrat, Tinença de Benifassà, entre el Boixar i Fredes; sobre *Quercus faginea*, alt 1000 m, 31TBF50. leg. Casas, Sérgio, Brugués i Cros, 30-6-1984, BCB 33042.

Mallorca, Serra de Tramuntana, Cúber; sobre *Quercus ilex*, alt 800 m 31TDE80, leg. Casas 29-3-1956, BCB 17603.

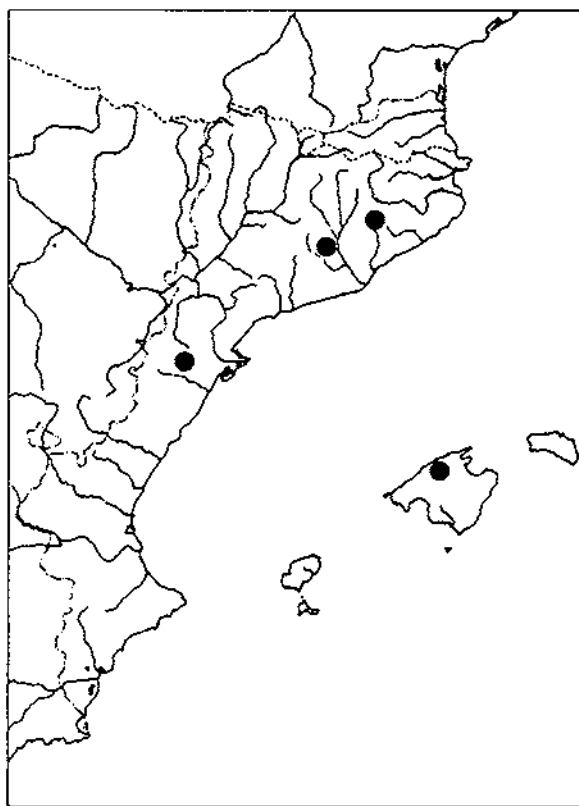

Figura 1. Distribució coneguda d'*Orthotrichum acuminatum* als Països Catalans.

Referències

- Düll, R. 1985. Distribution of the European and Macaronesian mosses (*Bryophytina*). *Bryologische Beiträge* 5:149.
- Lara, F. & Mazimpaka, V. 1992. Más sobre la presencia de *Orthotrichum acuminatum* en la Península Ibérica. *Cryptogamie, Bryol. Lichénol.* 13(4): 349-354.
- López, C. & Lara, F. 1992. Fragmenta chorologica occidentalia, *Bryophyta*, 4394-4411 *Anales Jard. Bot. Madrid* 50(2): 255-256.
- Mateo, F.D., Zafra, M.L. & Varo, J. 1990. Datos sobre el género *Orthotrichum* en la Península Ibérica. *Cryptogamie, Bryol. Lichénol.* 11(4): 377-383.